

Münih Güvenlik Kongresi Azerbaycan'ın Yeni Dünya Düzeni Önerileri

Munich Security Conference - Azerbaijan's Calls for a New World Order

Çalışma Başvuru Tarihi: 14.11.2024
Çalışma Kabul Tarihi: 04.12.2024
Çalışma Türü: Araştırma Makalesi

Aytekin ZEYNALOVA*

Anahtar Kelimeler:

Münih konferansı,
Dağları aşmak,
Güney Kafkasya,
Azerbaycan, İkinci
Karabağ Savaşı.

ÖZET

17 Şubat 2023'te dünyanın siyasi ve ekonomik elitinden 800'den fazla temsilcinin davet edildiği 59. Münih Güvenlik Konferansı bu kez Azerbaycan açısından başarılı oldu. Konferansa katılan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Avrupa Birliği Konseyi Başkanı, AGİT Genel Sekreteri, Avrupa Yatırım Bankası Başkanı, İsrail Devleti Savunma Bakanı ve diğer yetkililerle görüşmelerde bulundu. Ayrıca "Boru Hattı Hayalleri: Gelecek için Enerji Güvenliği" ve Genel kurulda yaptığı "Dağları Aşmak mı? Güney Kafkasya'da güvenliğin sağlanması" konulu konuşmaları, dünyanın ülkemize olan ilgisini ve Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in dünya siyasetindeki yüksek nüfuzunu bir kez daha doğruladı. Genel olarak konferansın gündemini ve gündışatını değerlendirdiğimizde, Münih Güvenlik Konferansı'nın Azerbaycan diplomasisinin bir sonraki siyasi zaferi olduğuna bir kez daha ikna olduk. Münih Güvenlik Kongresi, 44 gün süren Vatanseverlik Savaşı sonrasında bölgedeki durumu ve yeni gerçekleri dünya kamuoyuna aktarması açısından önemliydi ve bu gerçeklerle yüzleşmek istemeyen güçlerin faaliyetlerinin, bu gerçeklerle yüzleşmek istemeyen güçlerin faaliyetlerinin bölgede barışın önünde büyük bir engel oluşturduğunu vurgulaması açısından önemliydi. Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev, İkinci Karabağ Savaşı'ndan sonra ilk kez Münih Güvenlik Konferansı'na katıldı. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, 59. Münih Güvenlik Konferansı çerçevesinde Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, "Dağları aşmak mı? Güney Kafkasya'da güvenliğin sağlanması" konulu konuşmasında birçok önemli noktaya değindi. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, 2020 yılında olduğu gibi başarılı diplomatik hamleler yaparak kararlı siyasi iradesiyle Azerbaycan'ın konumunu ortaya koymuş, bu tutumun uluslararası hukuk ve ilkelere dayandığını vurgulayarak herkesin bunları kabul etmesi gerektiğini ifade etmiştir. Makalede 17 Şubat 2023 tarihinde düzenlenen 59. Münih konferansı, konferans kapsamında Azerbaycan'ın dış diplomasisi, Cumhurbaşkanımızın siyasi diplomatik konuşmaları ve Azerbaycan için varılan anlaşmalar, genel olarak Kafkasya bölgesinin tamamına ilişkin olumlu sonuçlar analiz edilmektedir. Makalenin amacı Azerbaycan Cumhurbaşkanının siyasi düzeydeki başarıları, komşuluk ve yoldaşlık ilkelerine dayalı bir siyasal yaklaşım, konferans çerçevesinde elde edilen başarılar, devletimizin ve bölgenin kalkınması için gösterilen çabaların başarılarını göstermektir. Bu makalede cumhurbaşkanlığının internet sitesinden, siyaset uzmanlarının televizyon kanallarına ve haber sitelerine verdiği röportajlardan ve Azerbaycan'ın internet kaynaklarından yararlanılmıştır. Sonuç olarak Münih konferansının tarihi, siyasi ve ekonomik öneminin, konferans çerçevesinde Azerbaycan'ın barış ortağı olması ve komşularıyla istikrarlı ekonomik ve siyasi ittifak ilkelerine dayalı bir yaklaşım sergilemesi olduğu görülmektedir.

Keywords:

Social media, media,
crisis, public
relations

ABSTRACT

On February 17, 2023, the 59th Munich Security Conference, to which more than 800 representatives of the world's political and economic elite were invited, was successful for Azerbaijan. President Ilham Aliyev, who attended the conference, held meetings with the president of the European Council, the OSCE Secretary General, the president of the European Investment Bank, the Minister of Defense Of The State of Israel and other officials, as well as a round table on "Pipe Dreams: energy security in line with the future" and "Overcoming mountains? building security in the South Caucasus" his speeches at the plenary session on once again confirmed the world's interest in our country and the high authority of President Ilham Aliyev in world politics. In general, analyzing the agenda and the course of the conference, we are once again convinced that the Munich Security Conference was another political victory for Azerbaijani diplomacy. The Munich Security Congress was important in terms of bringing the situation and new realities in the region to the world community after the 44-day Patriotic War, emphasizing that the activities of the powers that do not want to face these realities create a great obstacle to peace in the region. It was the first time that the president of the Republic of Azerbaijan Mr. Ilham Aliyev took part in the Munich Security Conference after the second Karabakh War. President Ilham Aliyev said at the General Assembly on the sidelines of the 59th Munich Security Conference, "overcoming Mountains? In his speech on establishment of security in the South Caucasus" he touched on a number of important points. As in 2020, President Ilham Aliyev made successful diplomatic moves and, with his resolute political will, outlined the position of Azerbaijan, stressed that this position is based on international law and principles, and said that everyone should accept them. The article analyzes the 59th Munich conference, which took place on the 17th February 2023, foreign diplomacy of Azerbaijan within the framework of the conference, the political diplomatic speeches of our president and the positive results of the agreements and agreements reached for Azerbaijan, in general for the entire Caucasus region. The purpose of the article is to show the achievements of the president of Azerbaijan in the political arena, the political approach based on the principles of neighborhood and companionship, the efforts made for the development of our state and the region.

* Doç. Dr. Bakü Devlet Üniversitesi, İletişim fakültesi, Uluslararası İletişim ve Enformasyon Politikası Bölümü İletişim Bilim Araştırma Laboratuvarı Başkanı, phd.aytekinzeynalova@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9737-1072.

1. GİRİŞ

Uluslararası ilişkiler sistemindeki ciddi değişikliklere, siyasi ve ekonomik felaketlere rağmen Azerbaycan devleti birçok platformda aktif olarak yer almaya devam ediyor. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev bugüne kadar BM, Bağlantısızlar Hareketi, İslam İşbirliği Teşkilatı, BDT, Türk Devletleri Teşkilatı'nın yanı sıra NATO, Avrupa Birliği, G20, Arap Birliği'nde görev aldı. Devletler ve Azerbaycan'ın üyesi olmadığı Şanghay Örgütü ve diğer küresel tribünlerde yaptığı ilerici konuşmalar, değişen dünya düzeninde uluslararası dayanışmaya, siyasi ve ekonomik işbirliğinin etkin mekanizmalarını bulmaya, kısacası insanlık için güvenli bir dünya ve sağlıklı bir gelecek inşa etmeye hizmet ediyor. Davos ekonomik formu, Doğu Ortaklığı programı, Avrupa Siyasi Birliği, Ulusal Şehir Planlama formu, Sürdürülebilirlik haftası ve diğer formatlarla dünyaya verilen mesajlar, modern çağın zorluklarına uyum sağlama sürecinde hiç şüphesiz müstesna bir rol oynuyor.

Münih Güvenlik Konferansı jeopolitik sorunların ve küresel güvenlik konularının tartışıldığı tartışma kulüplerinden biridir ve bu nedenle Azerbaycan Cumhurbaşkanı buna özel önem vermektedir. 1963 yılında düzenlenen ilk konferansın ana sloganı “diyalog yoluyla barış”tı. Kulübün kurucusu, Alman faşizmine karşı direniş hareketinin aktif bir üyesi olan ve daha sonra ülkenin önde gelen yayıncısı ve siyasi figürü haline gelen Evald Henrich von Klist Şemzindir 'dir. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte konferansın coğrafi kapsamı genişledi. Geleneksel batı dünyasının ötesine geçerek Orta ve Doğu Avrupa, Rusya ve daha sonra Azerbaycan da dahil olmak üzere bağımsızlığını yeni kazanan Latin Amerika, Asya ve Orta Doğu ülkelerini kapsamaya başladı. Oldukça etkili bir platform olan ve katılımcı sayısı her geçen yıl artan Münih Güvenlik Konferansı'nda uluslararası güvenlik konuları tartışılıyor. Küresel düzeydeki en önemli ve somut sorunlara yönelik diplomatik girişimlere odaklanılıyor. 2023 yılındaki etkinlik, önceki oturumlara göre katılımcı sayısı bakımından en büyük etkinlik oldu. Forumu 40'tan fazla devlet ve hükümet başkanı, dışişleri, savunma ve diğer alanlardan sorumlu bakanlar, Avrupa Birliği Konseyi, Avrupa Komisyonu Başkanları ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın yanı sıra 800'den fazla temsilci davet edildi. Toplantıya BM uzman kuruluşlarının başkanları, yanı sıra NATO, AGİT, Arap Devletleri Birliği genel sekreterleri, Körfez İşbirliği Örgütü Genel Sekreterleri ve diğer devletlerarası kuruluşların yetkilileri katıldı. (Hacıyeva, 2023) Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in konferansın iki önemli toplantısına katılması, onun lider ve konuşmacı olarak kişiliğine duyulan büyük saygının bir ifadesi ve Azerbaycan'ın enerji güvenliği ve Güney Kafkasya'nın güvenliği konusunda öncü rolünün kabul edildiğinin bir göstergesidir.

2. “DAĞLARI AŞMAK MI? GÜNEY KAFKASYA'DA GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI”

18 Şubat 2023'te “Dağları aşmak mı? Güney Kafkasya'da güvenliğin sağlanması” konulu panelde söylenenler bir kez daha doğruluyor. Moderatörlüğünü Kristof Heusge'in yaptığı, Gürcistan Başbakanı Irakli Garibaşvili, Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan ve AGİT Genel Sekreteri Helga Maria Şmid'in katıldığı etkinlikte konuşan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Avrasya'da barışın sağlanması için temel koşullarına değindi.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev şunları söyledi: “44 gün savaşı iki yıldan biraz daha uzun bir süre önce gerçekleşti. Savaşın ne olduğunu biliyoruz. Bunun uluslara ne kadar yıkım ve acı getirdiğini biliyoruz. Dolayısıyla Avrasya'da elbette barışın sağlanmasını istiyoruz. Azerbaycan ve Ermenistan'ın uzun süredir devam eden çatışmaya mesafe koyması ve karşılıklı husumet ve düşmanlığa son vermesi gerektiğine inanıyorum. řu anda Ermenistan ile Azerbaycan arasında bir barış anlaşması üzerinde çalışıyoruz. Bu çalışmayı bir an önce tamamlamayı umuyoruz. Bu, ciddi tarihsel farklılıklara sahip ülkelerin bir araya gelerek düşmanlık sayfasını kapatmalarına güzel bir örnek olabilir diye d ş nuyorum”.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Münih'te düzenlenen toplantılarda panel oturumlarında verdiği belirli mesajların ana hatlarını barış, güvenlik, karşılıklı işbirliği ve sürdürülebilir kalkınma oluşturuyordu. Konferansın ana fikri bu. Peki bugün herkes, ister bölgesel ister küresel olsun, her devlette aynı eylem ve aynı hedefle mi yaşıyor? Ne yazık ki hayır. Bugün süper g lerin yeni savaş alanları, yeni çatışma alanları yaratmak için oynadığı oyunlar gerçekten hayret verici. Uzağa gitmeye gerek yok, Rusya-Ukrayna savaşının arka planında bunu tam olarak görmek mümkün. Dünya barış isteseydi savaş bugüne kadar sürmezdi, biterdi. Yani barış kisvesi altında sinsiz oyunlar oynanıyor. Üstelik barış adil olmalı. Mesela Azerbaycan 44 gün süren Vatanseverlik Savaşını kazanarak adaleti sağladı. Cumhurbaşkanı defalarca savaşımızın haklı bir savaş olduğunu söyledi. şimdi adil bir barış için savaşıyor. Bakalım adil bir barışın temel ilkeleri nelerdir? Azerbaycan adil barış derken ne demek istiyor? Cumhurbaşkanı İlham Aliyev uluslararası platformlarda tam da bu sorulara açıklık getiriyor. İlginçtir ki Azerbaycan ile Ermenistan arasında barış imzalanmadığı için Ermenistan'ı değil Azerbaycan'ı suçlayan bir takım çevreler var. Münih Güvenlik Konferansı'nda Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, barış anlaşmasının imzalanmamasının gerçek nedenlerini bir kez daha tüm dünyaya duyurdu.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev: “Hepimiz bölgedeki duruma iki yönlü bir yaklaşımın gerekliliğini anlıyoruz. Birincisi Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki barış görüşmelerinin

yönü, ikincisi ise Azerbaycan'ın Karabağ'daki Ermeni nüfusu ile ilişkileri. Bilgi amaçlı olarak Dağlık Karabağ (Naqorno Karabağ) kelimesinin artık yürürlükte olmadığını, aslında Rusça bir kelime olduğunu, “Nagorno” dağlık anlamına geldiğini belirtmek isterim ve Azerbaycan'da Dağlık Karabağ gibi bir idari birim yoktur. Bu nedenle ortaklarımızdan Azerbaycan'ın egemenliğine ve Anayasasına saygı göstermelerini rica ediyorum. Azerbaycan'da Ermeni nüfusunun yaşadığı bir Karabağ bölgesi var. Dolayısıyla bu iki yönlü çözüm aslında Ermenistan'la müzakerelerimizi Karabağ'daki Ermenilerle ilişkilerimiz gibi iç sorunlarımızdan ayırıyor”.

Yani karşılıklı saygı, birbirinin toprak bütünlüğünün tanınması ve birbirinin iç işlerine karışmamak bölgede barış ve güvenliğin temel şartlarıdır. Artık Azerbaycan, doğrudan Münih'ten, eğer Ermenistan veya onun hamileri barış istiyorsa, Azerbaycan'ın egemenliğine, anayasasına ve toprak bütünlüğüne saygı duymaları gerektiğini açıkça ifade etti. Onu tanımalı, iç işlerine karışmamalıdır. Karabağ nasıl Azerbaycan'ın ayrılmaz bir parçasıysa Karabağ'da yaşayan Ermeniler de Azerbaycan vatandaşıdır. Onların haklarının ve güvenliklerinin korunması Azerbaycan'a aittir. Peki Ermenistan neden bu meseleye müdahale ediyor? Çünkü Hay'lar Karabağ'ın Azerbaycan'a ait olduğu gerçeğini hâlâ kabullenemiyor. Ermenistan'ı Karabağ Ermenilerinin güvenliğinin bir nevi garantörü olarak dünyaya tanıtmaya çalışıyor. Her şeyden önce Ermenistan vatandaşlarının güvenliğini ve sosyal güvenliğini sağlayamıyor. Karabağ Ermenilerine gelince. İkinci olarak Karabağ'ın Azerbaycan olduğunu bir kez daha söylüyoruz. Ermenistan ve onun hamileri bunu ne kadar erken anlarsa o kadar iyi olur. Üstelik panel toplantısında öne çıkan temel noktalardan biri moderatörlerin temel konularda liberal bir duruş sergilemeleri, bazen kışkırtıcı açıklamalarda bulunmaları, hatta belirli görüş ve önyargıları ifade etmeleridir. Örneğin moderatör Kristof Heusgen, nedense depremin Türkiye'deki sonuçlarının ortadan kaldırılmasına aktif katılımı ve kardeş ülkeye gönderilen kurtarma ekipleri ve insani yardımların sayısı nedeniyle Azerbaycan'a değil, Ermenistan'a teşekkür etti. Paşinyan'a nazik davranışından dolayı teşekkür etti. Daha sonra Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile karşı karşıya geldi ve Laçın-Hankendi yolundaki çevre eylemini abluka olarak nitelendirdi. Azerbaycan'ı da benzer insani davranışlara çağırdı. Öncelikle moderatör soru sorarken veya bir konu hakkında yorum yaparken adaletin terazisini bükmemeli, objektif olmalı ve tüm taraflara eşit davranmalıdır. İkincisi Azerbaycan Karabağ'ı bloke etmiyor Sayın Kristof. Hem barış güçleri hem de Altın Haç Komitesi üyeleri bunu kabul edebilir. Üçüncüsü, Ermenistan'ın bölgedeki faaliyetleri insani olmaktan uzaktır. Övdüğünüz Paşinyan, Karabağ'ı henüz terk etmemiş terör gruplarının, barış anlaşması etrafında oynanan oyunların ve Karabağ'da hala ayakta olan mayınların imhasını engelleyen

Ermenistan'daki bitmek bilmeyen savaş çağrılarının baş karakteridir. Ermenistan'da bitmek bilmeyen savaş çağrılarının baş kahramanıdır. Ayrıca moderatörün genel söz ve görüşlerle değil, gerçeklere dayanarak konuşması ve soru sorması gerekir.

Yoksa Paşinyan'la aranızda ne fark var?

Hayır, eğer gerçeği bilmek istiyorsanız, o zaman gerçeklere dayanmak zorundasınız. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ise gerçekleri şöyle anlattı: “Sivil toplum aktivistlerimizin kontrol noktasına geldiği 12 Aralık'tan bu yana, aralarında Rus barış güçlerinin ve Kızıl Haç temsilcilerinin de bulunduğu kamyonlar dahil 2.500'den fazla araç geçti. Kızıl Haç tarafından Karabağ'dan 100'e yakın hasta tedavi için Ermenistan'a götürüldü. Peki yol açıkken buna nasıl abluka diyebiliriz?! Karabağ'daki Ermeniler bu yolu kullanmaya kalkarsa eminim ki kimse onları durduramayacaktır. Mevcut durumun anlaşılması önemlidir”. (BBC NEWS Azerbaycan, 2023)

Bu sayede Azerbaycan'ın tüm bilgi kaynakları günde en az 8-10 kez canlı bağlantı kurmaktadır. Her bağlantıda insani yardım taşıyan tırların, özel araçların, insani yardım misyonu yürüten kuruluşların araçlarının rahatlıkla hareket ettiğini herkes görebiliyor. Yani 70 gündür aralıksız gösterilmelerine rağmen Paşinyan hâlâ ablukadan bahsediyor. Karabağlı çocukların baskı altında olduğunu küstahça belirtiyor. Korkuyorlar vb. Yalan söylemek aynı zamanda yetenek gerektirir. Kabul edelim ki Ermenistan'ın önde gelen temsilcileri sadece bu yeteneğe sahip değil, aynı zamanda hiç kimsenin sahip olamayacağı bir seviyeye geldi. Uluslararası etkinlik ve toplantılarda Ermeni liderlerin ve Ermenistan'ın önde gelen temsilcilerinin Karabağ'ın tarihi ve bölgenin tarihi hakkında yalanlar ve Ermeni masalları anlattıklarına defalarca tanık olduk. Yani Münih platformunda Paşinyan'ın dilinden dinlediğimiz hikayeler ne ilk ne de son. Tigra'nın kahramanlıklarından ve tarihte sadece Kafkasya'da yaşayan Ermenilerden bahseden Paşinyan'ın bu kez yeni bir masal uydurması bekleniyordu. Acaba korkan çocukları koruyan Paşinyan'ın Hocalı soykırımından haberi var mı?

Yani zaman geçiyor, devir değişiyor ama ermeni düşüncesi, ermeni yaklaşımı, ermeni ideolojisi değişmiyor. O tarihten bu yana neredeyse bir yüzyıl geçti. Karabağ'ın kendisi değişiyor ve gelişiyor.

Azerbaycanlıların Karabağ'da Ermenilerle birlikte yaşayıp yaşamayacağı konusu sizin değil, Karabağ'ın sahibi olan Azerbaycan'ın meselesidir. Size bir kez daha diyoruz ki, bu işe karışmayın, provokasyonlara yol açmayın. Vardanyan gibi provokatörleri Hankendi'ye göndermeyin.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Paşinyan'a bir sonraki belirleyici darbesi, devlet başkanının Münih'te Vardanyan adlı kirli iş oligarkını ifşa etmesi ve Vardanyan'ın Karabağ'a defalarca girip çıktığı gerçeğini dünya kamuoyunun dikkatine sunması oldu.

Analist Farid Şefiyev bir röportajda Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Paşinyan'ın iddialarının asılsızlığını açıkça ortaya çıkardığını söyledi. Siyaset bilimci, "Azerbaycan Cumhurbaşkanı kiminle konuşulabileceğini açıkça ifade etti. Şart belli: "Vardanyan gibi Karabağ'a gönderilen bir kişiyle görüşme yapılmayacak. Bu kişi Hankendi'den ayrılmalı. Azerbaycan'ın, "Karabağ'ın bağımsızlığı" gibi radikal fikirleri sürdüren Ermeniler ve diğerleri ile masaya oturmayacağı açıktır". Genel olarak Azerbaycan Anayasasına karşı çıkan bu tür radikal kişiler eninde sonunda ya Azerbaycan topraklarını terk etmek zorunda kalacak ya da belli hukuki süreçler çerçevesinde kaderleri hapisle sonuçlanacaktır. Bu kişi Hankendi'den çıkarılmalı. Azerbaycan'ın, "Karabağ'ın bağımsızlığı" gibi radikal fikirleri sürdüren Ermeniler ve diğerleri ile masaya oturmayacağı açıktır. Genel olarak Azerbaycan Anayasasına karşı çıkan bu tür radikal kişiler eninde sonunda ya Azerbaycan topraklarını terk etmek zorunda kalacak ya da belli hukuki süreçler çerçevesinde kaderleri hapisle sonuçlanacaktır" (Şefiyev, 2023).

"Karabağ'daki Ermeni azınlığın hakları ve güvenliği konusunda uluslararası ortaklarımızla görüşmeler yapılacak. Biz bunu yapmaya hazırız ama Karabağ'da doğup tüm hayatı boyunca orada yaşayan Ermeni cemaatinin temsilcileriyle Biz bunu yapmaya hazırız, Karabağ'da doğan ve tüm hayatlarını orada yaşayan Ermeni cemaatinin temsilcileriyle, Karabağ'da Rusya'dan liderlik pozisyonu almak için ihraç edilen kişiyle değil. Belki "ihraç" doğru kelime olmayabilir, ben muhtemelen "kaçak" kelimesini tercih ederim. Çünkü onun Karabağ'da nasıl ortaya çıktığını, İrevan'a, oradan Moskova'ya, oradan da İrevan'a, oradan da Karabağ'a nasıl dönmeye çalıştığını, nasıl başardığını kimse bilmiyor. Bu gerçek tek başına ablukanın olmadığını gösteriyor", - dedi Cumhurbaşkanı İlham Aliyev (President.az, 2023).

3. CUMHURBAŞKANI İLHAM ALIYEV'İN 2020'DEKİ MÜNİH ZAFERİ: ERMENİSTAN BAŞBAKANININ İFLASI

2020 yılında aynı salonda Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in diplomatik darbelerine teslim olan Paşinyan bir kez daha gülünç bir duruma düştü. Örneğin, Ermeni tarafı geçtiğimiz 4 yıl içinde resmi düzeyde 10 Kasım 2020 tarihli bildirimini hiçbir zaman kapitülasyon eylemi olarak nitelendirmedi. Ancak tüm müzakerelerde yuvarlak masada kendisini eşit bir taraf olarak göstermeye çalıştı. Sorunlar da buradan kaynaklanıyor. Bugün haylar, kendisini yenilmiş taraf olarak görmemek için derisinden kabuğundan çıkıyor. Uluslararası platformlarda kaybeden imajından kaçmaya, teslimiyet ruhunu unutmaya çalışıyorlar. Bu nedenle Münih'teki o

açıklamaya değinen Paşinyan, bazı ayrıcalıklara geçiş yapılımasını istedi, görünüşe göre Ermenistan'ın da bazı avantajları, koşulları ve  nerileri var ve bunlara dikkat edilmesi gerekiyor, taklit yaratmaya çalıştı. Ama yine de işe yaramadı. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in kararlı ve isabetli cevapları karşısında Ermenistan'ın önümüzdeki 3 yıllık hayalleri paramparça oldu.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev: “Karabağ'daki mevcut durumu, oradaki Ermeni toplumuyla ilişkilerimizi, 30 yıllık işgali, Lübnan büyüklüğündeki toprakların tamamen harabeye döndüğünü unutmamalıyız. Bunu uzaylılar değil, gelip topraklarımızı işgal eden, bir milyon Azerbaycanlıyı evinden eden, 67 caminin 65'ini yıkan, bunu onlara hakaret eden komşularımız yaptı. Şimdi biz onları dışarı attıktan sonra adalet için yalvarıyorlar. 30 yıldır topraklarımızı işgal edenler bizi işgalle suçluyorlar”. YAP Agstafa bölge teşkilatı başkanı Etibar Hajiyev şunları söyledi: İlham Aliyev, Azerbaycan'da "Dağlık Karabağ" diye bir idari birimin bulunmadığı gerçeğini hâlâ Ermeni liderliğine ve işgalci devlete desteklerini ifade edenlere bir kez daha aktardı. Barış anlaşması uluslararası norm ve ilkelere dayalı olarak hazırlanmalıdır. Karabağ'la ilgili herhangi bir hükmün olması kabul edilemez. (Hacıyev, 2023)

44 gün süren Vatan Savaşında 30 yıldır kalbimizde taşıdığımız intikam,  ehitlerimizin intikamını, mültecilerin ve ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin vatan hasreti intikamını, Topraklarımızın işgali nedeniyle nefsimize, onurumuza, gururumuza, özellikle masum bebeklere, yaşlı vatandaşlarımıza dokunmanın intikamı. vahşice soykırımı uğrattığınız Hocalı'nın intikamı, en sonunda Paşinyan'ın ıdır ovasında sarhoş halay çekmesi vardı, bak onun intikamını aldık. Ama biz bugün bir intikam politikası izlemiyoruz. Sadece bunu söylüyoruz, ve eğer bir daha kafanızı kaldırırsanız bilin ki, demir yumruk kafanızın üzerindedir. İkincisi, eğer düşmanlığı k r kleyenleri arıyorsanız, yüzünüzü bize değil, sizin önderlik ettiğiniz Ermenistan'a çevirin. Bugün savaş retoriğiyle konuşan, yeniden savaş çıkarmaya çalışan, provokasyon yapan, barıştan kaçan Azerbaycan değil Ermenistan'dır. Ne kadar garip olsa da, dilinizden çıkan hoşgörü, bölge ülkeleriyle karşılıklı saygı, şeffaflık ve diyalog için cazip çağrılar, bizim istediğimiz bu, Paşinyan. Ama bunun için ne gerekiyor? Ermenistan'ın bölgede ortaya çıkan gerçekleri kabul etmesi ve bu gerçekler doğrultusunda oluşturulan işbirliği platformlarına samimi bir şekilde katılması gerekmektedir. (Memmedov, 2023)

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev: “Bu formatın  l  olduğunu düşünüyorum, yani AB, Azerbaycan ile Ermenistan arasında olduğu yönünde ortak bir anlayış var. Doğrudur, eski

Minsk grubundan kalan bazı şeyler var. Bu grup çoktan bir kenara çekildi, mevcut değil. Belki, sadece kağıt üzerinde var olabilir. Dolayısıyla 28 yıldır herhangi bir sonuç elde edemeyen Minsk Grubu'nun eski eşbaşkanları hâlâ nispeten duruma etki etme gücüne sahip. Bu nedenle ABD, Rusya ve şimdi de AB'nin düzenlediği bir platformda bir araya geldik. Ancak Fransız hükümeti tek taraflı Ermeni yanlısı bir tutum benimsediğinden artık bu platforma katılmıyor. Elbette arabulucu ülkenin taraf olup bunu gösterebilmesi mümkün değil". (President.az, 2023)

Üstelik Paşinyan'ın teslimiyet belgesini, yani 10 Kasım beyanına nerede imzaladığı bugün için belli olmasa da muhtemelen Dağlık Karabağ veya Minsk Grubu gibi terimlerin belgede, yani 10 Kasım beyanında yer almadığını biliyordur. Yani o belgeyi en az bir kez okumuş olmalı. O halde İrevan neden hala eski eşbaşkanları ilişkilerin normalleşme sürecinde görmeye, 30 yıllık hareketsizliklerini yeni bir aşamaya taşımaya çalışıyor? O halde Paşinyan neden bugüne kadar Dağlık Karabağ tabirini kullanıyor? Hedef tektir ve bu hedef, Paşinyan'ın Münih tribününde ifade ettiği efsanevi ve anlamlı ilkelerle asla örtüşmemektir. Yani söz başkadır, fiil başkadır. Yeni küresel düzenin yarattığı fırsatlardan yararlanan Ermenistan, Güney Kafkasya'da 30 yıldır "status-kvo-nu" yeniden tesis etmek yerine, barış anlaşması üzerinde çalışmaya karar verirse Azerbaycan tarafı savaş kapısını sonsuza kadar kapatacak ve zor da olsa Ermenilerle birlikte bölgenin gelecekteki kalkınması için ilkeli ve somut adımlar atacaktır.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev: "Ben barış görüşmeleri yapılmasına karşı değilim. Ama siz adaleti güç kullanarak tesis etmek zorunda bırakıyorsunuz. Bu sizin yasal hakkınızdır. BM'nin 51. faslı size bu hakkı veriyor. Biz de bu hakkımızı kullandık. Kendi topraklarımızda savaştık. Yaptığımız savaş, toprakların özgürlüğü için yapılan bir savaştı. Dolayısıyla bu adil bir savaştı. Savaşımızın amacı toprak işgal etmek değildi. Bu nedenle bir askerimiz bile savaş alanını terk etmedi. 44 gün boyunca şehirlerimiz ve köylerimiz İskender füzeleriyle ateşlendiğinde bile kimse savaş alanını terk etmedi. Ermenistan'da firar edenlerin sayısı 11 bine ulaştı. Neden? Savaş alanında kaybettikleri için değil. Çünkü yaptıkları savaş işgalciydi. Ermenistan'da doğan insanların Azerbaycan'a gidip kendilerine ait olmayan topraklar için savaşma istekleri yoktu. Toprakların özgürlüğü için yürüttüğümüz savaşımızın sonucu, asıl etkenin coşku olduğunu gösterdi. Silahlar önemli, taktikler önemli, planlama çok daha önemli. Ama en önemlisi heyecan, coşkudur. Özgürlük isteyen insanları işgal etmek mümkün değildir". (President.az, 2023)

Ermenistan ne istediğini açıkça tanımlamalı, belirli bir fikir ve belirli bir duruş ortaya koymalıdır. Bunlar panel toplantısından çıkarılan somut sonuçlardır. Çünkü cumhurbaşkanının da vurguladığı gibi dünya bilgi çağında yaşıyor ve artık manipülatif söylemleri kabul etmiyor. řu anda Güney Kafkasya'da yeni gerçekleri kabul etmek istemeyenler var, Ermeni tarafına yanlış destek vermeleri olası bir barış anlaşmasını raydan çıkarabilir ve askeri gerilimin tırmanması riskini artırabilir.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev şunu vurguladı: “Sınırlarımızın tarihi haritalara göre sınırlandırılmalıdır. Bunun aynı zamanda tarihsel bir mantığı da var. Ermenistan'ın bize karşı toprak iddialarından vazgeçmesini ve normalleşmenin gerçekleşmesini istiyoruz. Ermenistan ne istiyor? Bunu anlayamayız. Bazen Laçın-Hankendi yolunda yaşanan olaylarla ilgili yorum yapmayacaklarını, bu kendilerini ilgilendirmiyor diyorlar. Bazen “Dağlık Karabağ sorunu”yla ilgilenmek istediklerini söylüyorlar. Dolayısıyla bunu kendileri tanımlamalı, doğru telaffuz etmeli, eğer böyle bir pozisyon varsa yabancı ortaklara da pozisyonlarını aktarmaları gerekiyor. Dağlık Karabağ ordusunun yüzde 80'ini Ermeni vatandaşlar oluşturuyor. Bu doğrudur, belki %80'den fazlası. Dolayısıyla Dağlık Karabağ ordusu diye bir kavram yok. Karabağ Cumhuriyeti diye bir kavram yok. atışmanın sadece iki tarafı var: Ermenistan ve Azerbaycan” (Milli.az, 2023).

4. İLHAM ALİYEV'İN ÖĞRETİCİ TARİH DERSİ VE DİPLOMASİ MESAJI

Uzmanlar, ailesiyle birlikte Mnh'e giden ve Avrupa heyetinin Ermenistan ziyareti arifesinde batıdaki destekçilerden destek alacağını düşünen Nikol Paşinyan'ın bu konferanstan eli boş döndüğünü söylüyor, İrevan'ın barış süreci için öne sürdüğü argümanların uluslararası düzeyde kabul edilmediğini açıkça belirtiyorlar. Kısacası Paşinyan, Mnh'te ikinci nakavtla karşı karşıya kaldı. Bugün sadece Azerbaycan'da değil, Ermenistan'da ve dünyada, 15 şubat 2020'de ilk kez Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile karşı karşıya gelen başbakanın diplomatik ve siyasi kariyerinin nasıl darbe aldığını unutmuyor.

Evet, 4 yıl önce gerçekleşen ilk tartışmada Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Paşinyan'ı tarihi gerçeklere, siyasi ve uluslararası hukuki belgelere dayanan sağlam argümanlarla dünyanın önüne koydu. Başbakan'ın mantıksız ve cahil yorumlarına kavramsal cevaplar verdi. Hem tarihi gerçeklerin hem de uluslararası hukukun Azerbaycan'dan yana olduğunu kanıtladı. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Ermenistan'ın ve dünya Ermeni lobisinin uzun yıllardır yürüttüğü propaganda kampanyasını yerle bir etti ve büyük zafere giden yol da Mnh'te başladı.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev:

“Ermeni halkı kaderini zaten belirlemiştir, onların bir Ermeni devleti vardır. Benim tavsiyem, ikinci kez kendi kaderlerini yazmak için yeryüzünde başka bir yer bulsunlar, Azerbaycan'ı değil”.

Nikol Paşinyan:

“Büyük Tigra zamanında bölgemizde sadece iki millet vardı; Ermeniler ve Gürcüler”. (President.az, 2020)

Kısacası tarihten ders almak gerekiyor, 4 yıl önce Azerbaycan Cumhurbaşkanı ile tartışmaya girme cesareti gösteren Paşinyan'ın aldığı baş döndürücü darbeler, ülkemizin Karabağ meselesindeki konumunu güçlendirdi ve bilgi politikası alanında üstünlüğümüzü sağladı.

Bugün Ermenistan mağlup olmasına rağmen defalarca Azerbaycan'a karşı iddialarını dile getiriyor. 10 Kasım 2020 tarihli teslim olma koşullarını yerine getirmeyi reddediyor. Bir sonraki Münih platformunda Başbakan, savaşın sonuçlarını gözden geçirmeye çalışarak neden bölgesel işbirliğini engellediklerini haklı çıkarmaya çalıştı. Ancak dünya artık bu tezleri, Ermeni yalanlarını, Ermeni masallarını kabul etmiyor. Bunu anlamalısın Paşinyan! Peki bugün Ermeniler veya Başbakan Nikol Paşinyan ne yapıyor? Onlar Karabağ konusundaki küstahlıklarını sürdürmeyi, bununla itibarlarını korumayı düşünüyorlar. Hiç itibarınız var mıydı? Bir itibarın var mı Paşinyan? 4 yıl önce nasıl bilgisizce amatörce davranışlarınızın, dil bilmemekten kaynaklanan kafa karışıklığınızın, tarih bilgisizliğinden dolayı uydurduğunuz yalanların sizi nasıl bir tartışmanın içine soktuğunu hala hatırlıyoruz. Siz hatırlamasanız bile kamuoyu bunu yeterince iyi hatırlıyor.

4 yılda Paşinyan'ın durumunda bir değişiklik oldu mu? HAYIR. Ciddi bir değişiklik göremedik çünkü kafa karışıklığı sadece başbakanın çok dilli olmamasından değil aynı zamanda yalan söylemesinden de kaynaklanıyor. Bu kişi sadece yalan söylemekle kalmıyor, aynı zamanda doğru durumlarda ve doğru ekipmanla nasıl doğru davranacağını bile bilmiyor. Üstelik Ermenistan Başbakanı “Kokeyşin Bürosu”nun yeni örneklerini açıklayarak dünyayı kendine güldürdü.

Ermenistan lideri Münih'e gitmeden önce tartışmaya uygun cümleler ve mantıklı fikirler kurmaya çalıştı ama başaramadığını bir kez daha söylüyoruz. Karşı tarafın siyasi eksiklikleri bölgesel tehditleri sürekli artırıyor. Özellikle hayların Güney Kafkasya'daki 3 Cumhuriyet arasındaki diyalogun göz ardı edilmesi, barışa yönelik tehditlerin hâlâ devam ettiğini gösteriyor. Muhtemelen, ne Nikol Paşinyan. ne de bunu kışkırtıp bu formatlara getirenlerin

Güney Kafkasya'da istikrar ve işbirliğinin sağlanmasıyla hiç ilgisi yok. Yani Ermenistan bar anlaşması etrafındaki tartmalara bilinçli olarak ayrımcılık yapıyor. Ancak Mnh gibi bir platformda gerçeklerle yzlemekten kaçınmak Ermenistan'ın mevcut siyasetine olumlu bir Şey kazandırmayacaktır. Çünkü Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, gerçekleştirdiği ikili görüşmelerle Güney Kafkasya'daki süreçlerin gerçek mahiyetini dünya kamuoyunun dikkatine sundu.

5. MNH GÜVENLİK KONFERANSINDA AZERBAYCAN'IN ENERJİ GÜVENLİĞİ POLİTİKASI

Cumhurbaşkanı, 59. Mnh Güvenlik Konferansı'na Doğu Alman İ Birliği CEO'su Mixael Harmsın, Avrupa Birliği Konseyi Başkanı Őarl Miel, Avrupalı Liderler Konferansı Başkanı Pinhas Qoldmit, İsrail Devlet Savunma Bakanı Yoav Qallant, Irak Kürdistan Bölge Başkanı **Neirvan Brzani**, İtalyan Leonardo Őirketi CEO'su **Alessandro Profumo**, Avrupa Yatırım Bankası Başkanı **Verner Hoyer** ve AGİT Genel Sekreteri **Helqa Mariya Őmidila**, bölgesel süreçlerin yanı sıra Azerbaycan'ın ikili işbirliğine katkılarına da değindi. Ülkemizin yabancı yatırımlara açık olduğuna dikkat çekti. Kısaca, Bak Mnh'in resmi platformu politik ekonomik girişimciliğin faydalarını açığa ortaya koydu. Bu, Azerbaycan'ın uluslararası koordinasyon sisteminde küresel güvenlik ve enerji gibi önemli alanlarda benzersiz ve en önemlisi stratejik bir yere sahip olduğunu bir kez daha gösteriyor. Aynı zamanda askeri işbirliği ve enerji güvenliği ile ilgili gelecekteki mega projelerin garantrlğn de üstleniyor. 59. konferansta Rusya-Ukrayna temas ön planda yer alsada forumun katılımcıları, halihazırda Avrupa ve ana ortağı Azerbaycan'ı ilgilendiren enerji güvenliği, yeşil enerji ve Güney Kafkasya'daki güvenlik ile karşılaşılan sorunları ele aldı. “Küresel Güney”in bir parçası olan Afrika ve Asya da tartma düzeyine getirildi. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in katıldığı “Boru Hatt Hayalleri”, Geleceğin Enerji Güvenliği başlıklı yuvarlak masa toplantısının bu konuya ayrılm olması, enerji faktörünün küresel gündemin öncelikli konusu olduğunu bir kez daha teyit ediyor. Yuvarlak masa toplantısında konuşan cumhurbaşkanının Őu sözleri, ülkemizin küresel enerji güvenliğindeki rolünü tam olarak açıklamaktadır: “Geçen yıl Azerbaycan'ın gaz arzn artırmak, Avrupa'nın enerji güvenliğine kısa vadede katkı sağladı. Orta ve uzun vadede hedef Azerbaycan'ın önerdiği Güney Gaz Koridoru'nun geniletilmesidir. 2027 yılına kadar TAP ile gaz taşımacılığının mevcut 11 milyar metreküpten 20 milyar metreküpe, TANAP ile ise 16 milyar metreküpten 31 milyar metreküpe çıkarılması planlanıyor”.

Görüldüğü gibi ülkemizin Avrupa enerji güvenliği, enerji yollarının çeşitlendirilmesi, yeşil enerji, bölgesel iletişim hatlarının açılması, orta koridor gibi konulardaki girişimleri ve yürüttüğü başarılı politika ve etkin ortaklık ilişkileri İnşa ettiği yapılar aynı zamanda Münih Güvenlik Konferansı gibi prestijli forumların kapsamındadır.

Cumhurbaşkanı yuvarlak masada yaptığı konuşmada şunları söyledi: “Azerbaycan burada yeni bir kaynağın sahibi olarak ve Avrupa'nın enerji güvenliği için birçok şey yapmış bir ülke olarak büyük saygı görüyor. Birçok toplantıda Avrupa'nın enerji güvenliğine katkımızdan bahsedildiğini söyleyebilirim ve ayrıca bana bunun için teşekkür de edildi. Burada hem Avrupa hem de Azerbaycan ancak kâr edebilir ve aslında biz de bunu yapıyoruz. Burada hem Avrupa hem de Azerbaycan ancak kâr edebilir ve aslında biz bunu yapıyoruz. Kuşkusuz enerji diplomamız ne kadar başarılı olursa ülkemizin çıkarları da o kadar güçlü güvence altına alınacaktır” (Respublika news.az, 2023).

6. SONUÇ

Münih Güvenlik Konferansı'nın unutulmaz olaylarından biri de Azerbaycan Cumhurbaşkanı, Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı ve Ermenistan Başbakanı arasında gerçekleştirilen üçlü toplantıydı. Toplantıda taraflar, Güney Kafkasya'daki mevcut durum, barış anlaşması etrafındaki yeni gelişmeler, Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesi, bölgesel işbirliği ve güvenlik konularını ele aldı. Üçlü toplantının ardından Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in televizyon kanallarına verdiği röportajda Azerbaycan'ın tüm bu alanlarda ilkeli bir duruşa sahip olduğu ortaya çıktı. Bu pozisyon Güney Kafkasya'da barışın sağlanmasına hizmet ediyor. Özellikle Cumhurbaşkanı'nın Azerbaycan-Ermenistan sınırına kontrol noktası kurulması yönündeki teklifi, Laçın yolu çevresinde halkın spekülasyonlarını kesin olarak sona erdirecek.

Son olarak Cumhurbaşkanı İlham Aliyev röportajında şunları söyledi: “Ermenistan ve Azerbaycan'ın, Ermenistan ve Azerbaycan sınırında ikili olarak kontrol noktaları oluşturması daha iyi olur. Bu da elbette iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesi açısından önemli bir faktör. Çünkü sınırların sınırlandırılmasından bahsediyorsak kontrol noktaları olmadan bu mümkün değil. Bu da elbette iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesi açısından önemli bir faktör. Çünkü sınırların sınırlandırılmasından bahsediyorsak kontrol noktaları olmadan bu mümkün değil. İletişimi açmaktan bahsediyorsak, elbette Zengezur koridorunun her iki ucuna, aynı zamanda Laçın bölgesi ile Ermenistan sınırına da kontrol noktaları kurulması gerekiyor”. (AZƏRTAC, 2023)

Kuşkusuz bu tür yapıcı admlar bar anlaşmasının imzalanmasının koşullarını oluşturabilir. Bak, bar belgesine Karabağ'la ilgili herhangi bir hükmün eklenmesini asla kabul etmeyecektir. Ermenistan'ın tutumunda bir miktar ilerleme olsa da bu yeterli sayılamaz. Laçın yolunun abluka altına alındığı yönündeki uydurmaların asılsız olduğunu bir kez daha söylüyoruz. Azerbaycan haklı olarak doğal kaynakların yasa di işletilmesine son verilmesini talep ediyor. Dolayısıyla sosyal aktivistler bundan sonra da misyonlarına devam edecekler. Ayrıca bir diğer konu da Ermenistan'ın Güney Kafkasya'daki 3 ülke arasındaki işbirliğine engel oluşturmasıdır. Őu anda İrevan bu süreçte İran'a daha çok güveniyor ve ne pahasına olursa olsun güney devletiyle temaslarını güçlendirmeye çalışıyor.

KAYNAKLAR

AZƏRTAC, Cumhurbaşkanı: Ermenistan ve Azerbaycan, Ermenistan-Azerbaycan sınırında ikili olarak kontrol noktaları oluurmalı

https://azertag.az/xeber/prezident_yaxsi_olar_ermenistan_ve_azerbaycan_ikiterefli_qaydada_nezaret_buraxilis_menteqelerini_ermenistan_azerbaycan_serhedinde_yaratsinlar_video-2496401

BBC NEWS Azerbaycanca, Aliyev ve Paşinyan “Dağları amak mı? Güney Kafkasya'da güvenliği sağlamak” tartışmasında. 19.02.2023

<https://www.bbc.com/azeri/articles/crgv5224r92o>

Hacıyeva Yegane, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Mnh Konferansı'nda istikrarın sağlanması için ciddi admlar atan lider olarak konuşuyor 17.02.2023

https://azertag.az/xeber/azerbaycan_prezidenti_munxen_konfransinda_sabitliyin_temini_uchun_ciddi_addimlar_atan_muellif_kimi_chixis_edir-2494655

Hacıyev Etibar Söz diyil, hakikatdir 21.02.2023

<https://yap.org.az/az/view/news/72535/soz-deyil-realliqdir%E2%80%A6>

İlham Aliyev, Mnh Güvenlik Konferansı çerçevesinde “Dağları Amak mı? Güney Kafkasya'da Güvenliği Sağlamak” konulu genel kurul oturumuna katıldı 18.02.2023

<https://president.az/az/articles/view/58996>

Mnh Güvenlik Konferansı çerçevesinde Ermenistan-Azerbaycan Dağlık Karabağ anlaşmazlığı ilikin panel tartışmaları düzenlendi. 15.02.2024

<https://president.az/az/articles/view/35813>

Milli.az, İlham Aliyev: “Sınırlarımızın tarihi haritalara göre sınırlanmasını istiyoruz”
18.02.2023

<https://news.milli.az/politics/1107133.html>

Memmedov Rövsen, Hafta proqramı, 19.02.2023

https://www.youtube.com/live/koqRw3_wz0c?si=MGWnrRvZsMa2NIGu

Respublika news.az, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Münih'te Azerbaycan televizyon
kanallarına röportaj verdi 19.02.2023

<https://respublika-news.az/az/news/prezident-ilham-eliyev-munxende-azerbaycan-televiziya-kanallarina-musahibe-verib>

Şefiyev Fikret “Abluka Ermenileri” ile müzakereler veya Bakü'nün şartı belli - TEK YOL
VAR 20.02.2023

<https://www.ayna.az/blokadadaki-ermenilerle-danisiq-ve-ya-bainin-serti-bellidir-tek-yol-var>